

I TEUF art. 18, stk. 3 (art. 21, stk. 3) indføres en subsidiære hjemmelsbestemmelse; der giver Rådet adgang til – med enstemmighed og efter en særlig lovgivningsprocedure efter høring af Europa-Parlamentet – at fastsætte foranstaltninger vedrørende social sikring eller socialbeskyttelse.

Nødbremse vedr. sociale sikringsordninger for vandrende arbejdstagere

- Koordination af sociale sikringsordninger træffes med kvalificeret flertal i Rådet og med Europa-Parlamentet som medlovgiver.
- Et medlem af Rådet kan henvise et forslag til behandling i Det Europæiske Råd, hvis vigtige aspekter af det sociale sikringssystem eller dets finansielle balance berøres.
- En henvisning til Det Europæiske Råd suspenderer den almindelige lovgivningsprocedure.
- Det Europæiske Råd træffer afgørelse med konsensus.

Social- og arbejdsmarkedspolitikken

Som noget nyt fremhæver Lissabon-traktaten i en ny TEUF art. 136a (art. 152) den uafhængige sociale dialog og arbejdsmarkedsparternes rolle på EU-plan under hensyntagen til de nationale systemers forskelligartede karakter. Bestemmelsen giver EU til opgave at lette dialogen mellem arbejdsmarkedets parter og understreger, at parternes uafhængighed skal respekteres. Bestemelsen traktatfæster de sociale trepartstopmøder om vækst og beskæftigelse som et bidrag til den sociale dialog.

Lissabon-traktaten tydeliggør desuden den åbne koordinations metode om samordningen af medlemslandenes indsats inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken. Se TEUF art. 140 (art. 156). I en erklæring til slutakten bekræftes det, at de politikker, der er beskrevet i TEUF art. 140 (art. 156), i det væsentlige hører under medlemslandenes kompetence, og at EU's tilskyndelses- og samordningsforanstaltninger ikke indebærer harmonisering af nationale systemer og ikke berører nationale garantier og kutymer om arbejdsmarkedsparternes ansvar.

Økonomisk, social og territorial samhørighed

Med Lissabon-traktaten fastholdes EU's samhørighedspolitik, der udvides til ikke alene at omfatte økonomisk og social samhørighed, men også territorial samhørighed.

Med Lissabon-traktaten udvides prioritetssområderne som omregnet i TEUF art. 158 (art. 174) til at omfatte landdistrikter, områder i industriel overgangsproces og områder, der lider af alvorlige naturbetingede eller demografiske ulemper af permanent art, bl.a. de nordligste meget tyndt befolkede områder, samt ømråder, grænseoverskridende områder og bjergområder.

I en erklæring til TEUF art. 158 (art. 174) fremgår det, at ømråder også kan omfatte østater i deres helhed, hvis de nødvendige kriterier er opfyldt.

Landbrug og fiskeri, herunder dyrevelfærd

Traktatgrundlaget for EU's landbrugs- og fiskeripolitik videreføres stort set uændret. Det præciseres, at den fælles landbrugspolitik også omfatter fiskeri under hensyntagen til denne sektors særlige karakteristika. Se TEUF art. 32, stk. 1 (art. 38, stk. 1).

En vigtig nyskabelse med Lissabon-traktaten er, at Europa-Parlamentets indflydelse inden for sektoren øges betydeligt. Således indføres den almindelige lovgivningsprocedure om de fælles markedsordninger samt de øvrige bestemmelser, der er nødvendige for at virkeliggøre målsætningerne for EU's landbrugspolitik, der som hidtil også omfatter indsatsen for dyrevelfærd. Under det nuværende traktatgrundlag skal Europa-Parlamentet blot høre.

Med Lissabon-traktaten fastslås det i en bestemmelse i TEUF art. 6b (art. 13), at EU ved fastlæggelsen af Unionens politikker bl.a. inden for landbrug skal tage fuldt hensyn til velfærdens hos dyr som følende væsner.

Lissabon-traktatens almindelige lovgivningsprocedure gælder dog ikke for forordninger eller afgørelser om fastsættelse af priser, afgifter, støtte og kvantitative begrænsninger samt om fastsættelse og fordeling af fiskerimuligheder. Disse vedtages med kvalificeret flertal af Rådet på forslag af Kommissionen.

Lissabon-traktaten ophæver sondringen mellem obligatoriske og ikke-obligatoriske udgifter i EU-budgettet. Dermed får Europa-Parlamentet